

Перспективи застосування ціннісно-орієнтованого менеджменту на підприємствах України

Тетяна Сторчова, Тетяна Басюк

Національний університет харчових технологій

Вступ. Багато аналітиків сьогодні визнають, що цінність бізнесу визначається тим, як ринок оцінює його здатність генерувати грошові потоки, достатні для задоволення очікувань інвесторів від вкладень з аналогічним ризиком. Більшість компаній оцінює економічну ефективність інвестиційних проектів, спираючись на модель дисконтованого грошового потоку і правило чистої приведеної вартості. Безумовно, будь-яка стратегія реалізується через інвестиції, але процес управління не обмежується економічним аналізом інвестиційного проекту і затвердженням бюджету капітальних вкладень. Є інша, набагато більш складна задача - реалізація економічного потенціалу обраної стратегії. Для досягнення успіху в умовах гострої конкурентної боротьби за переваги споживачів і гроші інвесторів необхідна усвідомлена спрямованість зусиль. Це означає, що ціннісно-орієнтований підхід до управління повинен стати не просто гаслом, але повсякденною нормою, світоглядом менеджменту і стилем життя всієї організації.[2]

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям роботи виступають загальнонаукові та спеціальні методи, системний та історико-логічний підхід до аналізу процесів, пов'язаних зі створенням ціннісно-орієнтованого менеджменту. Теоретичні та прикладні результати дослідження отримано на базі використання положень сучасної економічної теорії, теорії управління на основі методів аналізу та синтезу.

Результати. Перші моделі вимірювання та оцінки результатів діяльності підприємств, які з'явилися в 1920-х рр. і згодом поширилися практично у всіх країнах з ринковою економікою, були досить простими для розрахунку і будувалися виключно з фінансових показників. У 1970-1990 рр. з'явилися інші концепції оцінки вартості та ефективності роботи підприємств, серед яких найбільш популярними в останні роки є концепції *збалансованої системи показників* (BSC) і *економічної 'доданої вартості'* (EVA).

Концепція ціннісно-орієнтованого менеджменту (value-based management-VBM) з'явилася в середині 1980-х рр. у США. У 1990-х рр. цей метод прийшов у Європу і Азію, а кілька років тому нову філософію управління стали використовувати і великі російські компанії, які хотіли відповідати вимогам західного інвестора. Так, компанії "Вім-Білл-Данн Продукти харчування" це допомогло вдало розмістити свої акції на Нью-Йоркській фондовій біржі. У страхової компанії РОСНО принципи ціннісно-орієнтованого менеджменту стали застосовуватися, коли вона перейшла під контроль німецької групи *Alianz*. До використання цієї методології починають приступати та великі компанії з державним капіталом, такі як ВАТ "Роснефть", ВАТ "Російські залізниці".[3]

Цілями ціннісно-орієнтованого менеджменту, як на корпоративному рівні, так і на рівні бізнес-одиниці, є досягнення добре налагодженої роботи організаційної структури, розробка стратегії, розподіл ресурсів, вироблення цільових нормативів і система стимулювання відповідальних керівників. Кожен менеджер повинен оцінюватися за показниками, які відображають результати діяльності в зоні його безпосереднього контролю, і відповідати за те, що знаходиться в компетенції саме його рішень. Її основне завдання - роз'яснення нової ідеології на всіх рівнях організації і масове впровадження у свідомість людей принципів, що дають розуміння того, як повсякденні рішення кожного конкретного співробітника проявляються у фінансових результатах компанії.

Важливою перевагою систем ціннісно-орієнтованого менеджменту є можливість використовувати для оцінки потенційних проектів, що передбачають майбутні доходи, і для контролю ефективності діяльності фірм і їх підрозділів за минулий період критерії, побудовані на одних і тих же принципах. Видається, однак, що методи, які застосовуються в рамках ціннісно-орієнтованого менеджменту, доцільніше використовувати саме для оцінки фактичної ефективності роботи фірми, а також для узгодження інтересів власників фірм і найманих менеджерів шляхом прив'язки премій менеджерів до показників зростання цінності акціонерного капіталу.

Виявлено, що до переваг ціннісно-орієнтованого управління можна віднести послідовну максимізацію цінності компанії; вдосконалення комунікації з інвесторами, аналітиками і зацікавленими сторонами; поліпшення внутрішньої комунікації, стимулювання інвестицій.[2]

Адаптація ціннісних пріоритетів і моделей сучасного менеджменту до українських реалій, безумовно, сприяє формуванню конкурентоздатної економіки, а також сталому розвитку України як правової, демократичної держави.

Заявлена проблематика перебуває на перетині соціологічних, історичних, економічних і політологічних досліджень зарубіжних і вітчизняних учених. Тому її розробка здійснювалася на стику різних наукових дисциплін. Аналіз еволюції менеджменту і внесення ціннісних пріоритетів у систему управлінських рішень здійснюється на основі теоретичних принципів і постулатів, сформульованих під час розгляду зміни господарських устроїв, змін у сфері власності, трансформації управлінських відносин, динаміки суб'єктів управління.[3]

Висновки. Таким чином, впровадження положень ціннісно-орієнтованого підходу на підприємстві передбачає формування комплексу організаційних передумов, що мають сприяти поступовим позитивним змінам в його діяльності. Результатом таких якісних перетворень має стати безперервне удосконалення та

підвищення ефективності функціонування компанії, що досягається через розвиток операційної системи та підприємства загалом за рахунок забезпечення ціннісно-орієнтованого управління.

Важливим є також врахування специфіки діяльності компанії, особливостей її операційної системи, структури ланцюга створення цінності. Саме ці питання складатимуть поле наших подальших досліджень.

Література.

1. Волков Д. Л. Теорія ціннісно-орієнтованого менеджменту: фінансовий і бухгалтерський аспекти / Д. Л. Волков. – 2008. – 320 с.
2. Капіталізація підприємств: теорія и практика: монографія / под ред. И. П. Булеева, Н. Є. Брюховецький. – Донецьк. – 2011. – 328 с.
3. Гордєєва О.Г. Управлінський аналіз в системі ціннісно-орієнтованого менеджменту./ Гордєєва О.Г. // Економіка і управління. – 2011.– С. 152-154.